

Humanities Institute
Nazlı Bayram, Ph.D.

Gizli Yüz (1991)

Ömer Kavur

GENEL BAKIŞ

Gizli Yüz, Orhan Pamuk'un Kara Kitap adlı romanındaki bir bölümden yola çıkarak yazdığı senaryoya dayanır. Filmde, farklı bir anlatım aracıyla, yazılı dil ile hikaye anlatmaya alışık olan Pamuk'un izi belirgindir. Özellikle diyaloglarda yazın sanatının ağırlığını hissederiz. *Kara Kitap* gibi post-modern romanın örneklerinden sayılan bir eserin kimi özelliklerini filmde görmek de mümkün: Zaman, mekan atlamaları, hikayeye nedensiz girip çıkan karakterler, tamamlanmamış olaylar. Film dört başlıkla belirtilen bölümlere ayrılmıştır:

Şehirler Şehri: Fotoğrafçının okumak için gittiği ve geçimini sağlamak amacıyla pavyon fotoğrafçılığı yaptığı kent, İstanbul.

Ölümler Şehri: Fotoğrafçının ailesinin yaşadığı ve babasının öldüğü kasaba.

Garipler Şehri: Fotoğrafçının kaseti aldığı, kadına olan tutkusunun derinleştiği ve onu uzun süre beklediği kasaba.

Kalpler Şehri: Kadının hayat hikayesini anlatırken söz ettiği saat kulesinin olduğu, fotoğrafçının kadına olan aşkını açıkladığı ve hüznünü bıraktığı kasaba.

Bu bölümler, baş karakterin arayış yolculuğuna eklenmiş olarak yer alsa da her biri kendi içinde başlı başına bir hikaye gibi duruyor.

Ömer Kavur, yol ve yolculuk hikayelerini, arayış ve içsel yolculuk temasını seviyor. Bu temalarla uğraştığı *Amansız Yol*, *Gece Yolculuğu*, *Akrebin Yolculuğu* gibi filmlerinden biri de *Gizli Yüz*.

Film, ulusal ve uluslararası film festivallerinde gösterilmiş ve ödül almış bir film.

SİNEMATİK ANLATIM

Gizli Yüz, sinematografik açıdan Kavur'un en güçlü filmlerinden biri. Film, arama ve takip hikayesinin yanı sıra bazen oldukça uzun olan diyalogları ve uğraştığı soyut kavramlarla seyirciden sabır ve anlamlandırma çabası bekleyen bir film. Bu yüzden, görüntü yönetmeni Erdal Kahraman'ın seçimlerinin, ışık, kamera hareketi ve çerçevelerin sunduğu seyir hazzı filmi izlemeyi kolaylaştırıyor.

Kavur'un diğer pek çok filmindeki gibi *Gizli Yüz*'de de oyuncu seçimi ve yönetimi öne çıkan özelliklerden. Fikret Kuşkan ve Zuhal Olcay'ın ve yan rollerdeki diğer pek çok oyuncunun filme katkısı yadsınmaz.

KİŞİLER

Fotoğrafçı	Yirmili yaşlarda bir üniversite öğrencisi.
Kadın	Otuzlu yaşlarda, varlıklı bir ailenin kızı.
Birinci Saatçi	Kırkklı yaşlarda bir saat tamircisi.
İkinci Saatçi	Kırkklı yaşlarda bir saat tamircisi.

FİLMİN ÖYKÜSÜ

Hayatını kazanmak için geceleri gece kulübü, pavyon gibi mekanlarda fotoğrafçılık yapan bir üniversite öğrencisi varlıklı bir kadının isteği üzerine çektiği fotoğrafları ona götürmeye başlar. İki yıl boyunca o fotoğraflarda anlamlı bir yüz arayan kadın aradığı yüzü bulur ve o yüzün sahibiyle birlikte ortadan kaybolur. Fotoğrafçı, kadına aşık olmuştur. Filmin sonuna dek derin bir huzursuzluk, bunalım ve seveda duygusu içinde onu arar. Saat kulesinin olduğu kasabada kadını bulur. Kadın da fotoğrafçı gence ilgi duymuş, onu sevmiş ama aradığı yüzü bulunca onunla birlikte insanların hikayelerinin peşinden far klı bir yolculuğa çıkmıştır. Kadın, fotoğrafçı gence, aradığı hayalin kendisi olmadığını söyleyerek gider. Fotoğrafçı, filmin başından beri ilk kez huzurludur.

OLAY DİZİSİ

Şehirler Şehri.

Pavyon fotoğrafçısı. Fotoğrafçı, kameraya bakarak hayatından söz etmekte ve daha sonra yaşadıklarını anlatmaktadır. Üniversiteyi İstanbul'da okumak istemiş, babası bu isteğine karşı çıktığı halde İstanbul'a gelmiş, pavyonlarda fotoğraf çekerek geçimini sağlamaya çalışmıştır. Bir gün varlıklı bir kadın fotoğrafçıyı evine çağırır, ondan çektiği tüm fotoğrafları kendisine getirmesini ister. Bunun karşılığında yüksek bir ücret ödeyecektir. Fotoğrafçı her gece fotoğrafları kartlara basmakta ve sabah kadına götürmektedir. Bu durum iki yıla yakın bir süre devam eder. Kadın, anlamlı bir yüz aradığını söylemiştir.

Anlamlı bir yüz. Kadın fotoğraflara bakarken fotoğrafçı da koltukta oturmuş kadının fotoğraf albümündekilere bakmaktadır. Şöminenin üzerinde bir kız çocuğu ile babasının bir arabasının yanında çekilmiş bir fotoğrafı vardır. Kadın fotoğraflardan birinde gördüğü bir adamın başka bir fotoğrafı olup olmadığını sorar. Fotoğrafçı çantasındakiler arasında bir tane daha bulur. Kadın, fotoğrafçıdan o adamı bulmasını ister, onu yıllardır tanıyor gibi olduğunu söyler. Fotoğrafçı evden ayrılırken kadın, "Hayatta en çok ne istediğini sor ona" der.

Ustura. Fotoğrafçı meyhaneye gider. Yaşlı garson usturayla yüzünü tıraş etmektedir. Fotoğrafçı, adamın ustura kullanmasına şaşırır. Garson, usturayla tıraş olunca köpüklerin altından kendi yüzü çıktığını söyler. Fotoğrafçı fotoğraflardaki adamı gösterir ona. Garson onu tanımaz ama yanındaki adamın belediye otobüsünde sürücü olduğunu söyler.

Saatler. Fotoğrafçı, otobüs sürücüsünü bulur. Otobüsteki yolcular azalınca sürücünün yanına yaklaşır fotoğrafı gösterir, adamın cüzdanını unuttuğunu söyleyerek adresini ister. Fotoğraftaki adam saatçidir. Dükkanı eski binaların olduğu bir sokaktadır. Dükkana girip saatini verir. Saatçi yeni bir parça takarak saati sorunsuz çalışır hale getirir. Fotoğrafçı o sırada dükkandaki birbirinden farklı, eski saatleri inceler. "Huzurlu olmak için böyle bir dükkanda mı çalışmak gerekir?" diye sorar. Saatçi, "Sır dükkanda değil, saatlerin içindedir" diye yanıtlar. Fotoğrafçı, kadının sormasını istediği soruyu sorar: "Hayatta ne olmasını istersin en çok?". Saatçi yanıtlar:

"İnsanlara saatleri anlatmayı isterim, mekanizmaların inceliğini, yayların korkunçluğunu, çarkların karanlığını... Şimdi kimse saat nedir farkında bile değil. Belki bunun için insanlar kederli. Belki bunun için kendi hikayelerini bile anlatamıyorlar. Akrep ve yelkovanın arkasında nasıl bir can vardır, hissetmiyorlar bile."

Fotoğrafçı dükkandan çıkar ama geri dönüp adamın fotoğrafını çeker. İkinci kez deklanşöre basacakken saatçi elini kaldırıp yüzünü saklayarak onu durdurur.

Birlikte aramak. Fotoğrafçı evine dönüp saatçinin fotoğrafını karta basar, kadına götürür. Kadın, saatçinin anlattıklarını aktarmasını ister. Fotoğrafçı konuşurken kadın başka bir odaya geçip gözden kaybolur. Fotoğrafçı ardından gider. Kadın, onu saatçiye götürmesini ister: "İki yıl birlikte aradık. Şimdi beni ona götür". Fotoğrafçı, aradığının o adam olmadığını söyler.

Takip. Arabayı kadın kullanmaktadır. Yanındaki fotoğrafçı dikiz aynasına asılı olan muskaya bakar. Kadının babası, onu korusun diye asmıştır., çünkü 20 yıl sonra bir yüz arayacağını bilmektedir. Fotoğrafçı, evden mektup aldığını, babasının hasta olduğunu söyler. Kadın duymamış gibi yine yüzlerden söz eder. Dükkanın yakınında dururlar. Kadın heyecanlıdır, bir sigara yakar. Bir süre sonra saatçi dükkanı kapatır çıkar. Kadın arabayla yanına yaklaşır. Birbirlerine bakarlar, adam yürümeye devam eder. Kadın arabayla onu takip eder ama adam merdivenlerden çıkıp gözden kaybolur.

Kaybolan baba. Yağmur başlamıştır. Dönerlerken kadın, fotoğrafçıya babasını anlatır: Sık sık ortadan kaybolduğunu, onu saatlerce evin içinde aradığını ve korktuğunu, yanlış bir şey yaptığı ve mükemmel olamadığı zaman babasının kızıp gittiğini gözyaşları içinde anlatır. Bir yol kenarında dururlar. Fotoğrafçı ne yapacağını bilemez. "Ağlama lütfen" diyerek teselli etmeye çalışır. Kadın, susadığını söyler. Fotoğrafçı bakkaldan su alıp gelir ama kadın gitmiştir.

Kaybolan kadın. Fotoğrafçı yatağında onlarca saatin olduğu, tik tak seslerinin duyulduğu bir odayı düşünmektedir. Kalkıp çektiği pavyon fotoğraflarından bir kaçını yanına alır, kadının evine gider. Ev boştur. Kalan birkaç parça eşyayı da eskiciler götürmektedir. Daha önce kadına verdiği fotoğraflar yere saçılmıştır.

Kaybolan saatçi. Saatçinin dükkanına gider. Kapalı kepengin üzerinde “Kiralık Dükkan” yazısı asılıdır.

Telgraf. Fotoğrafçı evinde oturmuş, kadının farklı zamanlarda söylediği cümleleri tekrarlamaktadır. Kapı çalar. Postacı telgraf getirir: “Baban öldü, eve gel”.

Ölüler Şehri

Bıçak. Otobüsle ailesinin yaşadığı kasabaya gider. Babasını sedirin üzerine yatırmışlar, beyaz bir örtüyle boynuna kadar örtüp üstüne bir bıçak koymuşlardır. Adamın gözleri açıktır. Fotoğrafçı sedirin yanındaki sandalyeye oturmuş babasına bakmaktadır. Gözlerini kapatmak için elini uzatır ama yapamaz, geri çeker.

Fotoğraf. Annesi ve ağabeyiyle kahvaltı eder. Annesi, yapılacak çok iş olduğundan söz edip fotoğrafçıya “Sen de artık burada kalırsın” der. Babasını gömerler. Ağabeyi ona babasının köy öğretmeniyle ilişkisi olduğunu anlatır. Babasının işlettiği mandıraya giderler. Bir kutuda babasına ait birkaç parça eşya vardır. Fotoğrafçı köstekli saati seçip alır. Bir başka kutudan annesinin fotoğrafı çıkar. Gözlerinin üstü karalanmıştır. Eve dönerlerken okulun yakınına gidip uzaktan öğretmeni gözetirler. Öğretmen de onları görür.

Ağabey. Fotoğrafçı ile ağabeyi kasaba dışında, nehir kıyısında dolaşırlar. Ağabeyi yüzlerden söz eder: “Bir yüze bakarsın, bir hayale kapılırsın. Ama gözünü açıp kapatıncaya kadar hayal kaybolur. Hayal artık aklında. Ama her zaman yanında olmalı, aklında değil. Yoksa yanarsın.”

Altın kesesi. Anne, iki oğlunu da alıp evin kilerine iner. Merdiven basamağının tahtasını söker. Büyük oğlundan içindeki kutuyu çıkarmasını ister. Mandıradan getirdikleri anahtarla kutuyu açarlar. İçi altın dolu bir kese vardır. Anne, bu altınlarla akrabalarının kasabadaki arsasını satın alacaklarını ve oraya dükkan yapacaklarını söyler. Arsayı satın alması için fotoğrafçıyı görevlendirir.

Kaset. Fotoğrafçı, otobüsle akrabalarının yanına giderken mola yerindeki televizyonda kadını ve saatçiyi görür. Kahvehanedekiler, bu görüntüleri kasetten izlemektedirler. Kaset bitince bir adam gelip kaseti alır. Fotoğrafçı kaseti kendisine satmasını ister. Adam, emanet olduğunu, kaseti sahibine götürmesi gerektiğini söyler. Fotoğrafçı, adamla birlikte kamyonete biner.

Garipler Şehri

Her şey daha da tuhaflaşıyor. Karanlık yolda ilerlemektedirler. Bir kasabanın karanlık sokaklarından birinde dururlar. Üç erkek eski bir tamirhanede kurdukları sofrada rakı içmektedirler. Kamyonet sürücüsü kaseti adamlardan birine verip fotoğrafçının isteğini iletir. Kaseti alan adam konuyu dükkanında konuşmak ister. Fotoğrafçıyla birlikte yürüyerek dükkana giderler. Adam, kadını önce rüyasında gördüğünü, sonra kadının dükkanına geldiğini anlatır.

Rüya. Vitrininde bir oyuncak bebek ve heykelcikler olan saatçi dükkanına girerler. Saatçi ona rüyasını anlatır:

“Rüyamda bir çarşıdaymışım. Her şey var burada. Ne istiyorsan. En iyi yiyecekler, elbiseler, ipek kumaşlar, neler neler. Bir bakıyorum, bir dükkanda da hayatlar satıyorlar. İstedğin hayati seçiyorsun. O ruhun yüzü senin yüzün oluyor. Artık mutlu yaşıyorsun. Tam istediğim yüzü seçeceğim, bir kadın çıktı karşıma. Anladım ki melek. Dedi ki, “Saatçi, iyi düşündün mü? Bu yolun dönüşü yoktur”. Korktum. Terle uyandım. Öğle vakti bu kadını tam karşımda gördüm. Burada, dükkanda. Sanki dilim tutuldu.”

Kadın, ruhunu kaybettiği için bozulan bir saat bırakıp tamir etmesini istemiş, yüklüce bir para bırakmıştır karşılığında. Bir de kaseti bırakıp seyretmesini ve başkalarına izlettirmesini istemiştir. Böylece rüyalarını hatırlayacak ve yüzlerinde kaybettikleri şeyi bulacaklarını söylemiştir. Saatçi kaseti izlemiş ama hiçbir şey anlamamıştır. Saati onarmayı da başaramamıştır. Kadın saati ve kaseti almaya dönecektir. Kasetin emanet olduğunu, istiyorsa çok para vermesi gerektiğini söyler. Fotoğrafçı altınlarını gösterir, saatçi dokuz altın ister. Fotoğrafçı kaseti satın alır.

Hüzün hikayecileri. Fotoğrafçı saat tamircisinin karşısındaki otele yerleşir, orada kaseti seyreder. Kadın, kasette babasından, çocukluğundan ve babasının anlattıklarından söz etmektedir. Sabah gazete alıp odasına döner. Odadaki masa ve sandalyeyi saatçiyi görececek biçimde pencere kenarına yerleştirir. Kadın gelene dek bekleyecektir. Odasında kaseti defalarca seyrederken kadının sözlerini ezberlemiştir; onunla aynı anda tekrarlar:

“Sabah kar yağarken, rüyalarımın o yetişkin kadın olarak uyandığım zaman, bir saat kulesinin altındaki şehre yerleştiğim zaman... işte hüznün hikayecileriyle birbirimizi aramaya böyle başladık. Harita diye birbirimizin yüzlerine bakıyor, hikaye diye ruhlarımızı masaya koyuyoruz.”

Kadının kasetteki konuşmasının sonunda kamera aşağıya çevrinir. Önünde oturan ilk saatçiyi görürüz.

Saat. Fotoğrafçı gazetelerden kestiği insan yüzü fotoğraflarını biriktirmekte, büyüteçle yüzleri incelemektedir, tıpkı kadının yaptığı gibi. Pencereden saatçinin onardığı saatle birlikte otele doğru yürüdüğünü görür. Televizyonu açıp kaseti oynatır. Saatçi, kadının saatini onarmıştır; fotoğrafçıya getirip gösterir.

At. Birlikte gezmeye, saatçinin arkadaşlarının yanına giderler. Büyükçe bir depoda rakı içip konuşurlar, kağıt oyunu oynarlar. İki kasap bir atla birlikte gelir. Bir perdenin arkasında atı keserler. Fotoğrafçı, kasapların ve atın perdeye vuran gölgelerini nefretle, tiksiniyerek izler. Atın sesini duymamak için kulaklarını kapatır. Diğerleri kağıt oyununa devam etmektedir. Kasaplardan biri perdenin arkasından çıkıp bıçağını önlüğüyle temizler. Saat yine bozulmuştur.

Dört ay on dört gün. Fotoğrafçı, dört ay on dört gün kadını o kasabada beklemiş, altınları da harcayıp tüketmiştir. Pencereden saatçinin otele doğru geldiğini görür. Kapı çalar, gelen temizlikçi kadındır; çöpü alıp gider. Otelin lobisinde saatçi ve saatin sahibi kadın oturmuşlar, saate bakmaktadırlar. Kadın, saati onaramadığı için saatçiye çıkışı. Kaseti sorar. Saatçi fotoğrafçıdan söz eder. Kadın, bu kez bir sürücünün kullandığı arabasına biner, saatçi de yanına oturur. Araba dönüp saatçi dükkanının önünde durunca fotoğrafçı onları görür. Kadın arabadan iner, saatçiyle birlikte dükkana gireceklerken arkasına dönüp otele doğru bakar. Fotoğrafçı pencerededir, cama vurur, cam kırılır. Kadın bunu görünce arabaya biner. Saatçi, genç fotoğrafçının aylardır onu beklediğini söyleyip kadının gitmesine engel olmaya çalışır. Fotoğrafçı odasından çıkıp koşarak merdivenlerden iner ama arabaya yetişemez. Yerde bir kağıt bulur. Arabadaki adamın attığı bir şeker kağıdıdır. Üzerinde saat kulesi resmi vardır. Saatçi, fotoğrafçının o kuleye gitmesini engellemeye çalışır.

Kalpler Şehri

Saat kulesi. Fotoğrafçı, kadının söz ettiği saat kulesinin olduğu kasabaya gelir. Dolaşırken kulenin bütün sokaklardan görüldüğünü öğrenir. Bir sokağa girdiği zaman kadının bir evin önüne park etmiş arabasını görür. Arabaya biner, radyoyu açar. Az sonra kadın bir evden çıkıp ters tarafa doğru yürür. Fotoğrafçı da arabadan iner, Kadını takip eder. Bir başka sokaktan ilk saatçi çıkar. Kadına büyükçe bir kutu verir. Fotoğrafçı görünmemeye çalışarak onları izler. Kadın kutuyu açar, içindekine bakıp gülümser. O sırada bir kamyon girer sokağa. İkisi de gözden kaybolmuştur. Sokaklarda onları arar, bulamaz. Kadının arabası da yok olmuştur. Akşam önce bir meyhanede içer sonra bir kahvehaneye girer, orada uyuyakalır.

Hüznünle savaşmak. Sabah masasına bir adam oturur. Simidini ikiye bölüp uzatır, fotoğrafçı istemez. Adam, fotoğrafçının haline bakıp, “Hüznünle savaşmazsan ömrün boyunca yakarı bırakmaz. Korkunç bir hastalık gibi, boynunu eğersen hüznün adamı yer bitirir” der ve çayını içip yanındaki masa saatiyle hızla çıkıp gider. Fotoğrafçı bir an durakladıktan sonra çıkıp adamı takip eder. Adam bir eve girer. Arabada kadının yanındaki erkek dışarı çıkıp çevreyi kontrol ettikten sonra içeri girip kapıyı kapatır.

Hikaye anlatıcıları. Fotoğrafçı kapıyı çalar. Aynı adam açar. Fotoğrafçı, “Yüreğimi açmaya geldim. Saatler için hikayem var” der. Adam onu içeri alır. Büyük bir odada, ellerinde çeşit çeşit saat olan insanlar oturmaktadır. Fotoğrafçı üst kata çıkar. Odalardan birinde ilk saatçi bir masaya oturmuş konuşmakta, biri de kamerayla onu kaydetmektedir. Saatçi konuşmasını bitirince bir başka adam onun yerini alır. Elinde bir masa saati vardır, “Hayatta en çok kızımı seviyordum” diye konuşmaya başlar, kamera kaydetmektedir. Bir başka odada insanlar ayrı ayrı masalarda oturmuş, masanın üzerine saatlerini koymuş, anlatmaktadırlar. Kahvehanede ona simit veren adam da oradadır. Fotoğrafçıyı görünce gülümser ve yerini ona bırakır. Saatinin nerede olduğunu sorunca fotoğrafçı babasının köstekli saatini gösterir. Ona kapıyı açan adam fotoğrafçıyı başka bir odaya götürür. Kapısı açık odalardan birinde saat tamir eden ilk saatçiyle göz göze gelirler.

Fotoğrafçının hikayesi. Fotoğrafçı, oturmuş, kamera karşısında konuşmaktadır. Anlattığı hikaye filmin başından bu yana gördüklerimizin, fotoğrafçının yaşadıklarının bir özetidir. Kadına aşık olduğu unu da söyler. Kadın, o fark etmeden odaya gelmiş fotoğrafçıyı dinlemektedir. Anlattıklarını duyunca odadan çıkar. Fotoğrafçı ardından gider. Kadın ondan gitmesini ister. Fotoğrafçı gönülsüzce evden çıkar.

Kule. Fotoğrafçı saat kulesine gider. Kulenin saatini durdurup oradaki yatakta uyur. Sabah saatin sesiyle uyanır. Kadın gelmiş, saati yeniden çalıştırmıştır. Fotoğrafçı onu sevdiğini söyler defalarca. Üzgün ve umutsuzdur. Kadın da çok kez fotoğrafçıyı düşünmüş, onun sevgisini fark etmiş ama sonunda aradığı yüzü bulmuştur. “İnan bana, aradığın o hayal değilim ben” der. Fotoğrafçı ağlamaktadır. Kadın onu yatıştırmaya çalışır ve arabasına binip gider.

Hayal hırsız. Fotoğrafçı kasabanın dışındaki yolda yürümektedir. Bir eskici adam ve çocuğuyla karşılaşır. Adam ona hayal hırsızının hikayesini anlatır.

TEMALAR

Arayış. Gizli Yüz, arayış teması üzerine kurulmuştur. Karakterlerin anıları, rüyaları ve hikayelerinde vurgulanan ruhunu aramak, huzur aramak, bir hayali aramak gibi soyut arayışlardan yolculuklarda, fotoğraflarda, mekanlarda somutlaşan kadını aramak, saat kulesini aramak, anlamlı bir yüz aramak gibi arayışlara dek uzanır bu arama serüvenleri. Baş karakter olan fotoğrafçının kadını arama hikayesi ilerlerken çok sayıda karakter ve figür girip çıkar hikayeye. Fotoğrafçının arayışına gizemli rastlantılar (şehirlerarası yoldaki konaklama mekanında kadını bir televizyon ekranında görmesi), zaman zaman anlamsızlaşan durumlar (atın kesilmesi), gündelik hayattan figürler (esnaf, temizlikçi kadın, garson) eşlik eder. Arayış, fotoğrafçıyı dört farklı mekana götürür. Dolayısıyla, yollar, yolculuklar, mekanlar da arama serüvenine dahil olur. Kadının arayışı ise önce anlamlı bir yüzdür. Onu birinci saatçide bulduktan sonra hüznün hikayecilerini aramaya başlar. Hikayelerini anlatanlar, huzuru, kaybettikleri ruhu ararlar. Bütün bu arayışlar içsel yolculuklardır aynı zamanda ve sancılıdır.

Hüzün. Filmde hem hikayelerini izlediğimiz, dinlediğimiz, hem de yalnızca gördüğümüz hüznü insanlar vardır. Neden hüznü olduklarını anlattıklarından çıkarırız. Kadın, babası yüzünden hüznüdür. Çocukluğundan, sürekli kaybolan babasından söz ederken hep gözleri dolar. Fotoğrafçı, başlarda hüznü değil. Kadına tutulup onu aramaya başlar. Kadına ulaşmak ve gizemini çözmek ister. Bekleyişi, arayışı uzadıkça hüznü çoğalır. Hikayelerini bilmediklerimizin hüznünü ise sadece hayata ilişkin tanıklıklarımızla tahmin ederiz. İnsanlar ya kayıpları, hayallerine ya da hayallerindeki insanlara ulaşamadıkları, kendilerini gerçekleştiremedikleri, hayatlarını bir hayal ya da umut peşinde tükettikleri için hüznüdürler. Filmde sık sık saatlerin ruhlarını kaybettikleri için bozulduklarından söz edilir. Saatler insan hayatının metaforudur Gizli Yüz’de. Hayaller, umutlar ve kaybettiklerinin peşinde hayatlarını tüketen insanlar ruhunu yitirir, huzuru yitirir. Hüznün galip gelir.

Kaybolan babalar. Kadının ve fotoğrafçının babalarıyla olan ilişkileri sorundur. Kadının çocukluğuna ve babasına ilişkin anlattıkları aslında oldukça yaralayıcıdır. Babası sık sık ortadan kaybolmaktadır. Bu durum kadında derin izler bırakmıştır. Babasının kaybolmaması için kendisinin mükemmel olması gerektiğine inanmış bir çocuk olarak büyümüştür. Babasıyla yaşadığı mutlu anlar babanın gidişiyle hep yarım kalmıştır. Fotoğrafçı ise, İstanbul’da yaşama ve üniversiteyi okuma hayalini kabul etmeyen, bu yüzden ona destek olmayan bir babaya sahiptir. Sonradan öğrendiğine göre babasının annesinden başka bir kadınla ilişkisi vardır. Fotoğrafçı, İstanbul’dayken kadın da birinci saatçi de ortadan kaybolurlar. Hemen ardından gelen telgrafla babasının öldüğü haberini alır. Onun babası da kaybolmuştur. Ondan bir anı olarak babasının köstekli saatini alır. İstanbul’a dönmeye, ailesinin yaşadığı kasabada kalmaya karar vermiştir. Köstekli saati alması, babasının hayatını devralması anlamına gelebilir. Kadın da fotoğraflarda anlamlı bir yüz aramıştır. Belki de babasına benzeyen, kaybolan babanın yerine koyabileceği bir anlamlı yüz arar. Babasının yüzünü betimlediği zaman birinci saatçiye ne çok benzediğini düşünürüz.

KARAKTER ÇÖZÜMLEMESİ

Fotoğrafçı Yirmili yaşlarda bir genç. Üniversite eğitimi için İstanbul’a gelir. Babası giderlerini karşılamayı reddedince pavyonlarda, gece kulüplerinde fotoğrafçılık yaparak hayatını kazanmaya başlar. Fotoğrafçı, kadına olan aşkı ve onu kaybetmesi nedeniyle hızla melankolik bir karaktere dönüşür.

Melankolik. Melankoli, sevgi nesnesinin kaybedilmesinin ardından yasın bitirilememesi, derin bir hüznün ve üzüntü hali yaşanması şeklinde betimlenmektedir. Melankolik kişi kaybettiği sevgi nesnesiyle özdeşleşir. Fotoğrafçı, Kadın ortadan kaybolduktan sonra onu aramaya başlar. Bu uzun süren arayışı sırasında kadının kendine ilişkin anlattıklarında kullandığı cümleleri sanki kendisini anlatıyormuş gibi tekrarladığını görürüz. Kadınla özdeşleştiğini anlatan bir diğer sahne ise televizyon ekranında kadını izlerken aynı anda onun cümlelerini tekrarlar ve o sırada ekrandaki kadının görüntüsü üzerine fotoğrafçının yüzü yansır. Fotoğrafçının dünyayla olan ilişkisini kadını bulma arzusu belirlemeye başlar. Kaseti elde edebilmek ve kadını beklemek için annesinin verdiği ve ailesine ait olan altınları

tüketir. Ve sonunda saat kulesinde kadına olan aşkını açıklarken ağlamaktadır. Umutsuzluğunu ve hüznünü kabullenmiş gibidir.

Kadın Otuzlu yaşlarda, varlıklı bir kadın. Duygusal biri.

Duygusal. İnsan yüzlerini incelediği fotoğraflara bakarken onların hikayelerini merak eder, yüzlerindeki anlamı bulmaya çalışır. Birinci saatçiyi bulduktan sonra onunla birlikte ortadan kaybolur. Bilmediğimiz nedenlerle babası sık sık giden, onun anlatımıyla kaybolan, bu kaybolmalardan kendini de sorumlu tutan kadın çocukluğunu anlatırken ağlar. Fotoğrafçı, “Seni seviyorum” diye karşısında ağladığı zaman yumuşak, anlayışlı ve duygulu biçimde ona olan ilgisini anlatır. Bütün bunlar kadının mantığıyla değil daha çok duygularıyla hareket eden, ona acı verse de babasını, çocukluğunu hatırlamaktan ve anlatmaktan vaz geçmeyen, duygusal biri olduğunu göstermektedir.

Birinci Saatçi Kırklı yaşlarda bir saat tamircisi. Biraz içine kapalı, ciddi, sakin, telaşsız, biraz mağrur görünmektedir. Ama en belirgin özelliği hayatın sırlarını çözmüş gibi her şeyi bilen adam halidir.

Her şeyi bilen adam. Fotoğrafçı, birinci saatçinin huzurlu biri olduğunu düşünüp “Huzurlu olmak için böyle bir dükkanda mı çalışmak gerekir?” diye sorar. Saatçi, “Sır dükkanda değil, saatlerin içindedir... Şimdi kimse saat nedir farkında bile değil. Belki bunun için insanlar kederli. Belki bunun için kendi hikayelerini bile anlatamıyorlar. Akrep ve yelkovanın arkasında nasıl bir can vardır, hissetmiyorlar bile” diye yanıtlar. O hem iyi bir saat ustasıdır hem de insanların kederinin nedenini anlamış gibidir. Fotoğrafçı, saatinin derdi olduğunu hissetmiştir, “Huzursuz ediyordu beni” der. Saatçi onun sözlerini “Herkes bu kadar hissedebilseydi dünya bambaşka bir alem olurdu” diyerek yorumlar. Bu sözler sadece daha iyi bir hayatın nasıl olacağını değil, insanların hatalarının ne olduğunu da bilen, kimsenin çözemediği sırları çözmüş birinin, bir parça üstten bakışlı birinin sözleridir.

İkinci Saatçi Kırklı yaşlarda bir saat tamircisi. Diğer saatçiden farklı biridir. Dışa dönük, konuşkan, fırsatçı ve biraz da öfkeli.

Fırsatçı. Kadın, kaseti ikinci saatçiye emanet etmiş, izlemesini ve başkalarına da izlettirmesini istemiştir. Daha sonra dönüp gelecek ve bıraktığı kaseti alacaktır. Ama ikinci saatçi, fotoğrafçının altınları olduğunu öğrenince dokuz altın karşılığında kaseti ona satarak emanete ihanet eder.

Öfkeli. İkinci saatçi parası olan, varlıklı insanlara öfkeli. Bunu da şu sözlerle dile getirir: “Paran varsa her zaman mağrursun”. “Mağrur olmadığım için kaybedince konuşuyorum.” “Mağrurlar bekler, çünkü hep istedikleri bir şey vardır.” Para ve güç sahibi olmaya önem verir. Bu yüzden saatlerin ruhundan anlamaz ve kadının bıraktığı saati tamir edemez.

Kadın: “Her şey var bu yüzde, korku, aşk, keder... bir harita”.

Birinci Saatçi: "Saatlerin sırrını anlatabilmek isterdim".

Fotoğrafçı: "Senin cinsinden hiç değil o".

Kadın: "Sen kaybolunca ben dayanamıyorum baba derdim".

Kadın: "Gülüşü nasıldı?"
Fotoğrafçı: "Kederliydi".

Kadın ve birinci saatçi.

Ağabey: "Bir yüze bakarsın, bir hayale kapılırsın".

İkinci saatçi: “Mağrur olmadığım için kaybedince konuşuyorum”.

Kadın ve Fotoğrafçı: “Hüzün hikayecileriyle birbirimizi aramaya böyle başladık”.

Fotoğrafçı, bir otel odasında kadını dört ay on dört gün bekler.

Fotoğrafçının aradığı hayal nihayet gelmiştir.

Bütün sokaklardan görünen saat kulesi.

Fotoğrafçı arayışının hikayesini anlatır kameraya.

Hüzün hikayecileri.

Kadın: "Aradığın o hayal ben değilim".

Fotoğrafçının huzurla baktığı ağaç.